

UVODNIK 1
Zakaj ne moremo dopustiti, da se izraz
planinstvo razvrednoti in omalovažuje ali
nadomešča z izrazom gornišstvo 1

Franc Ekar

Namesto uvodnika 3
Vladimir Habjan

KOMENTAR 6
Naša trdnost je odvisna le
od nas samih ... 6
Rudolf Skobe

Kje smo in kam gremo? 9
Andrej Stritar

PLANINSTVO 16
Sto let Frischaufovega
doma na Okrešlju 16
Marijan Pušavec

**Zbornik Stoletje Frischaufovega
doma na Okrešlju 22**
Vladimir Habjan

Čas božiča 24
Arnold Lešnik

Na Triglav pred sto leti 29
Neža Mramor

NA TURO 34
Zimski Prisojnik 34
Jana Remic

Prisojnik pozimi, 2547 m 39
Vladimir Habjan

**Grosse Kesselspitze (2351 m),
Radstädter Tauern/Obertauern 42**
Tomaz Hrovat

INTERVJU 44
Zapisan višavam in daljavam
(Polde Taler) 44
Olga Zgaga

VARNO V GORE 50
Plazovna žolna 50
Klemen Volontar

ALPINIZEM 56
Pogorje Nun-Kun v Kašmirski Himalaji 56
Tone Golnar

NAŠA SMER 64
Po zasneženih žlebovih soncu naproti
Vzhodna stena Novega vrha 64
Vladimir Habjan

NOVICE IZ VERTIKALE 68-69
IZ DEJAVNOSTI PZS 69

PISMA BRALCEV 69-71

LITERATURA 71-72

PLANINSKO BRANJE 73

NOVICE IN OBVESTILA 73-79

Kako poznamo naše gore? 80

**Kako bodo zavarovani člani PD s plačano
članarino PZS od 1. 1. 2009 81**
Danilo Škerbinek

PESMI 82-83

PRILOGA 85-95
Letno kazalo Planinskega vestnika 2008 85

Naša trdnost je odvisna le od nas samih ...

Ker smo letos praznovali že 115 let planinstva na Slovenskem, ob tem pa še kopico drugih, prav tako pomembnih dogodkov, povezanih z našo nadvse bogato zgodovino in tradicijo ter dejanji nekaterih velikih osebnosti planinstva, na kar smo lahko še kako ponosni, bi bili seveda ob tem povsem logični tudi naša notranja trdnost in enotnost ter razumevanje vsega planinskega.

Pa je res tako? Različni dogodki v zgodovini nam razkrijejo, da tudi v planinski organizaciji trdnost in enotnost nista nekaj samoumevnega in vnaprej zagotovljenega, ampak sta to prvini, ki ju moramo vedno znova negovati, iskati nove motive, vsebine in metode, dograjevati medsebojne odnose, iskati skupne poti v naši različnosti, razumeti in spoštovati drug drugega, predvsem pa spoštovati dogovorjeno, pa naj gre za posameznike, članice naše organizacije ali funkcionarje krovne organizacije in njenih organov. Razumeti moramo tudi medgeneracijska razhajanja in na neki način tudi v planinstvu kar pogost pojav, ko iz gorečega in navdušenega planinca, v različnih obdobjih in oblikah bolj ali manj odgovornega pri delovanju v društvu, njegovih organih ali organih zveze, kar naenkrat postanemo zamerljivi, neracionalno kritični ali pa celo nasprotniki tega, kar nam je nekoč pomenilo veliko zadovoljstvo, način življenja in razdajanje v našem prostovoljnem delovanju.

Kako se to lahko zgodi? Seveda v teh odnosih ni nobenih težav, če smo kot zveza, društvo ali posamezniki uspešni, če imamo dovolj mladih, ki bodo nekoč prevzeli delo za nami in povlekli voz razvoja, napredka in novega, če so uspešni in varno izvajajo svoje dejavnosti naši športni plezalci, alpinisti, vodniki, mentorji, inštruktorji, markacisti, varuhi gorske narave, turni smučarji in kolesarji, če nam je naše programe uspelo ovrednotiti tako, da smo zanje pridobili potrebna sredstva in jih tudi koristno in pregledno porabili, če kljub zelo razvejenim dejavnostim uspešno medsebojno sodelujemo, če pravočasno

razmišljamo tudi o tem, da nismo nezamenljivi, in ne nazadnje tudi, če se poslušamo med seboj in v teh kompliciranih časih tudi kdaj kaj preberemo o organizaciji, v katero smo se vključili. Zunanji dejavniki nas vse pogosteje silijo v to, da si vse zapišemo in zapisano tudi sporočimo tistim, ki so morda na kaj pomembnega že pozabili.

Ker čas neizmerno hiti in planinstvo ni naša edina skrb v življenju, je morda prav v tem zadnjem iskati razloge, da vsi vedno ne poznamo dovolj dobro vseh dokumentov, sprejetih v daljni ali bližnji preteklosti, ki urejajo temelje, notranjo strukturo naše organizacije, notranje odnose, avtonomnost posameznih dejavnosti in pristojnosti legitimno izvoljenih organov, ali pa si za to nismo vzeli dovolj časa, pa morda kdaj nehote ali nezavedno povsem dobronamerno storimo tudi kaj na videz planinstvu nenaklonjenega, ne zavedajoč se morebitnih posledic. Samo tako lahko razumem zadnje dogodke, dobronamerne komentarje in prav tako tudi vse tiste drugačne, tudi reakcijo uredniškega odbora Planinskega vestnika, različna opozorila, mnenja, različna pisma nasprotovanja in podpore, nepooblaščenno razpošiljanje gradiv in osebnih pisem po svetovnem spletu in elektronski pošti in še vse drugo, kar je povzročilo ne najbolj posrečeno, po avtentičnem namenu pa povsem korektno in jasno usmerjeno opozorilo vodstva PZS, ki je hotelo zgolj znotraj organov naše organizacije opozoriti nosilce pomembnih funkcij, da odločitve, stališča, priporočila ali sklepi najvišjega organa krovne organizacije niso samo za okras, ampak so tudi za to, da zavezujoče odločitve in usmeritve za naše delo in ravnanja spravijo v življenje ali jih pri »življenju« ohranjajo.

Sedaj, mesec dni po dogodku, ki je za vse nas nova velika izkušnja, ko zadevo lahko že ocenjujemo s to časovno distanco, sem prepričan, da bi tokratni vzrok lahko odpravili tudi drugače, s pogovorom in medsebojnim zaupanjem, pa naj gre za sporna gradiva, v katerih skoraj ni bilo mogoče prepoznati, da nastajajo znotraj naše organizacije, za prenačeno in ne dovolj pretehtano reakcijo P UO PZS,

za reakcijo uredniškega odbora PV, kakršno smo prebrali, založniškega odbora PZS, tudi na sestanku predsednikov meddruštvenih odborov v Kranju, za reakcije nekaterih drugih nosilcev funkcij znotraj PZS in drugih posameznikov. Mnogo in preveč globokih misli, tudi izkrivljenih, prenesenih na papir, in zelo malo tovariškega planinskega pogovora in iskanja rešitev.

T. i. ugotovitveni sklep predsedstva UO PZS, ki ni bil namenjen nobeni od članic PZS in še manj drugim zunanjim organizacijam, institucijam, nevladnim organizacijam ali posameznikom in prav tako ne preverjanju znanja o pravilni uporabi slovenskih besed, ampak zgolj naslovljenim, to pa smo tisti, ki smo dolžni spoštovati sprejete sklepe, tudi sklepe in priporočila, sprejete na sejah Skupščine PZS, je žal iz navedenih razlogov, seveda tudi ob pomoči nas samih, povzročil nepotrebno in nerazumno burno reakcijo, ki prav gotovo ne ogroža v uvodu omenjene trdnosti in enotnosti, gotovo pa vse to ravnanje in tudi odzivi prav v ničemer ne koristijo negovanju našega ugleda in tradicije ter še boljši prihodnosti. Tudi, lahko rečemo, »v afektu« sprejeti sklep UO PZS o odpravi ponesrečenega navodila je problematičen, pa nihče nič o tem, saj ne da bi skupaj poiskali način, kako ga spoštovati, odpravlja opozorilo na priporočila in sklepe Skupščine PZS in se postavlja nad njo. Toda to je že druga zgodba. »Izplen« vsega skupaj bi bil tudi tu lahko boljši, predvsem pa planinski, če bi zadeve, tudi kadar so neprijetne, reševali znotraj pristojnih organov, s pogovorom in medsebojnim poslušanjem ter na strpen in ne žaljiv način.

Zelo zanimivo je namreč, da ni skoraj nihče naspotoval pomembni odločitvi naše planinske organizacije konec preteklega stoletja in ne v letu 2007, ko smo povsem zavestno in po široki javni razpravi utrdili že davno sprejeto idejo »ohranimo slovensko lice slovenskim goram« in planinstvo, torej ne karkoli, ob spremembah Statuta PZS, veliko energije pa smo porabili, ko smo želeli samo opozoriti na to, da se v naši vsakodnevni praksi hote ali nehote, namerno ali nenamerno, zaradi nepoznavanja, kar sem že omenil, z različnimi ravnanji oddaljujemo od teh zavez in ciljev ter smo pripravljene iz različnih interesov zapraviti in razgraditi ter pred slovensko javnostjo negativno razgaliti vse tisto, kar nas domnevno slabi, in ne to, kar nas krasi, zaradi česar nas spoštujejo in cenijo.

Ali je pri tem res vse tako narobe, da kar tako kličemo in spodbujamo k odstopom, če se želi

zagotoviti in pričakuje, da bomo tudi mlajše generacije, predvsem pa naše strokovne kadre učili o planinstvu in vsem, kar nam prinaša to planinstvo, ne pa kako drugače opisana vsebina sorodne dejavnosti, da bomo težko pridobljena sredstva namenjali le različnim programom in vsebinam, ki to planinstvo krepijo, bogatijo, spodbujajo in zagotavljajo, da bodo o njem govorili tudi naši zanamci, da ne bomo zapravljali energijo vseh tistih, ki so še pripravljene prevzeti odgovornost, in ne denarja za vsebine in komunikacijo znotraj krovne organizacije, ki to planinstvo negirajo, ga ne spoštujejo, se ga sramujejo ali celo zaničujejo. Nikogar ni imelo vodstvo PZS namena diskvalificirati ali cenzurirati, učiti slovenskega jezika in še manj prizadeti. Za neustrezn način izvedbe opozorila smo se vsem, ki jih je to prizadelo, tudi opravičili. Pri vsem pa gre le za dejstva, znana prav vsem, in nič več. Da je šlo pri tem sicer razmeroma jasnem namenu, ob morda malce spodbujeni in »ugodni klimi«, tudi za velik nesporazum, so že sprejeli in razumeli v najvišji izobraževalni in znanstveni instituciji na področju športa v državi, kjer si še naprej želijo strokovnega in vsebinsko še obširnejšega sodelovanja s Planinsko zvezo Slovenije ob medsebojnem spoštovanju avtonomnosti delovanja, zato pričakujemo, da bomo vse ukrepe za ohranitev planinstva v preteklosti, danes in v prihodnosti razumeli tudi mi sami, spoštovani planinci, ki znotraj organov PZS skrbimo, da bi tudi drugi spoštovali odločitve tistih, ki so nas demokratično izvolili ali imenovali in nam naložili, da njihove odločitve spoštujemo.

Morda je vse skupaj malo zakomplicirano, vendar hkrati povsem jasno in nedvoumno, in vsi vemo, za kaj gre. Napisal sem to, ker zaupam v vas, spoštovani planinci, v vas, izvoljeni ali imenovani funkcionarji te zveze, ter v našo planinsko pripadnost in trdnost, le poslušati se moramo in razumeti. Ko bom začutil, da takega zaupanja sam nimam tudi med vami, bom ostal samo še planinec, za vedno.

Naj vas, dragi bralci, ne začudi ugotovitev, da ste ta oziroma podoben članek že prebrali v Obvestilih PZS. Zaradi aktualnosti in želje preseči preseženo ga delno dopolnjenega objavljam še tukaj. ◉

Rudolf Skobe, podpredsednik PZS

Bistrica v Vratih 📍 Matej Vranič

Kje smo in kam gremo?

Razmisleki in vprašanja o PZS

✍ Andrej Stritar

Za nami so razprave o planincih in gornikih, ki jih je sprožilo nesrečno navodilo predsedstva UO PZS konec oktobra. Ob teh dogajanjih sem se spet malo bolj zazrl v delovanje naše Planinske zveze, ki jo sicer ob hitrem tempu današnjega časa spremljam bolj od strani. Razmišljam kot navdušen hribovec (planinec, gornik, alpinist, pohodnik, kar koli, saj je popolnoma vseeno!), ker prebijem ves prosti čas v gorah, to je najmanj dva dneva na teden. Nisem funkcionar v nobenem društvu niti na zvezi, zadnja leta le prispevam k urednikovanju Planinskega vestnika. Prepričan sem, da je večina članov planinskih društev podobnih navadnih »uporabnikov« gora, ki so včlanjeni predvsem zato, da bi skozi društvo in zvezo lažje in lepše uživali svoj prosti čas v gorah. Mi smo smisel obstoja celotne organizacije, zato mora biti organizacija predvsem usmerjena k nam, »končnim uporabnikom«. V mojem razmisleku se mi odpira cela vrsta vprašanj o tem, kje smo in kam gremo s svojo Planinsko zvezo. Rad bi jih delil z vsemi člani, z vsemi ljubitelji gora.

Poti in koč

Začnem naj s planinskimi potmi. Imamo izjemno razpredeno mrežo markiranih steza, pravo ožilje naših gora. Dobro stoletje smo jih gradili, nepogrešljive so za vse nas. Omogočajo razmeroma preprosto in množično »uporabo« gorskega sveta za stotine tisočev obiskovalcev, ki se kot člani PZS ali kar tako podajajo v naravo. Uspešno smo dosegli, da smo dobili celo zakon o planinskih poteh. Marsikatera pot je v odličnem stanju, pozna se, da za njo stojijo zagnani vzdrževalci. Toda na terenu žal velikokrat opažam prej žalostno kot dobro stanje. Markacije so vse prevečkrat prav zanikrne, erozija dela svoje, kažipotni so ponekod odlični, ponekod razpadajo, ponekod jih sploh ni, vsekakor pa so od kraja do kraja različni. Nekatere gore so zaradi slabih poti postale kar smrtonosne pasti (npr. Mrzla gora). Kako

to, da se v društvih in na zvezi ne da dogovoriti in organizirati redne, sistematične obnove markacij, oskrbovanja kažipotov in njihovega vsaj približnega oblikovnega poenotenja? Da bi obiskovalec že na začetku steze ponosno ugotovil: »Aha, tu pa sem na stezi svoje zveze!« In kako to, da je na vsakem vrhu drugačna skrinjica za vpisno knjigo? In to praviloma grda, razpadajoča kovinska škatla. Mar ne bi mogli skupaj najti kake lične oblikovane rešitve? (Na tem področju se celo pojavlja edina meni znana dejanska konkurenca gorniškega kluba!)

Kaj pa je z našim nekdanjim paradnim konjem, eno prvih veznih poti na svetu, Slovensko planinsko potjo ali transverzalo? Komajda kdaj kaj slišim o njej, le tu in tam naletim na enko ob markaciji, da bi pa kje kaj pisalo o njej, da bi jo kdo reklamiral, že dolgo nisem zasledil. In to danes, ko se po svetu take vezne poti promovirajo kot biseri turistične ponudbe.

Pač pa so se na terenu pojavile lične table Vie Alpine, vseevropske vezne poti. Lepo, združevalno, evropsko. Toda kljub temu da sem vsak vikend v gorah, nimam pojma, kje ta Via Alpina sploh poteka skozi Slovenijo, ne vem, kdo jo vzdržuje, o njeni vseevropskosti pa zgolj ugibam iz zapisov na omenjenih tablah. Zakaj nihče ne dela reklame zanjo, zakaj se nam ne predstavi njen skrbnik in nas navduši zanjo?

Po sprejetju omenjenega zakona o planinskih poteh sem se zgrozil nad silno birokracijo, ki jo je uvedel. Zahteva nova dovoljenja, pogodbe, registre, uradnike na ministrstvih in tudi precej administriranja med društvi in zvezo. Nič pa ne slišim, da bi se kar koli od tega že dogajalo. Ali to poteka, ali planinske poti sedaj dobivajo ustrezna dovoljenja, se pogodbe sklepajo? Predvsem pa: kaj imamo od tega sedaj več mi, navadni »uporabniki«?

Najbolj pa me je strah prodora turbokapitalizma tudi tja gor. Po tujini sem že videval napise: »Pri-

vatna lastnina, prehod prepovedan!« Tudi pri nas so že poti, ki so zaradi tega nedostopne. Po moje pa se naša zveza in društva preredko glasno postavijo nam v bran glede tega. Nekaj je doseženega z omenjenim zakonom, toda treba bi se bilo boriti še naprej in kar naprej. Za rešitev v norveškem stilu: gibanje po naravi je dovoljeno povsod, le škoda se ne sme delati lastniku.

Koče so druga temeljna infrastruktura za naš korniček. Raznoraznih zavetišč od skromnih bivakov do visokogorskih postojank imamo izredno veliko tudi v primerjavi z drugimi alpskimi narodi. Praviloma so planinska društva, ki so njihovi lastniki, dovolj spretna, da jih dobro vzdržujejo. Toda ali imamo pri tem kako skupno strategijo razen skupne želje po finančni donosnosti? Mar niso ponekod koče visoko v gorah predobro oskrbovane? Ali je res treba do visokogorskih koč razširjati kolovoze v ceste celo znotraj Triglavskega narodnega parka samo zato, da bo ponudba v njih dovolj razkošna in obilna? Ali je res treba graditi planinsko koč na urejenem smučišču? Ali je res treba v planinskih kočah v visokogorju organizirati nekakšne veselice z estradnimi umetniki samo zato, da se bo tja privabilo čim več gostov in se jim bo prodalo čim več dobičkonosnih proizvodov? Kakšen smisel ima v dolinah ob cestah vzdrževati »planinske koč«, ki obratujejo tako kot navadne vaške gostilne in kjer so predvsem veseli mimovozečih se gostov, ki si tam privoščijo kozarček ali dva?

Idealistično si predstavljam, da bi v gore sodila predvsem zelo skromna neoskrbovana ali minimalno oskrbovana zavetišča brez pretiranega udobja. Streha, čaj, enolončnica, stranišče na štrbunk in skupna ležišča z odejami. Nič drugega. V gore gremo vendar zato, da pobegnemo od civilizacije, ne pa da jo vlečemo za sabo tja gor! Zavedam pa se, da ta moj ideal takoj trči ob kruto dejstvo preživetja društev in koč. Nekje vmes bi morali najti optimalno ureditev, da bo volk sit (društva preživela), koza pa cela (divjina ohranjena).

Borba za divjino

S tem smo pri žulju, ki me stalno muči in o katerem sem se že večkrat oglašal: varstvu gorskega okolja. Nekoč sem že našteval za pol strani tovrstnih dilem, javno sem celo stavil o tem, kdaj bo prvi avto pripeljal do Triglavskih jezer. Bojim se, da bom stavo dobil, kajti vse premalo se vsi skupaj upiramo prodiranju buldožerjev v divjino. Žal tehnologija gradnje gozdnih cest postaja vedno dostopnejša, lastniki vedno ambicioznejši, državna birokracija pa vedno bolj

sama sebi napoto in nesposobna ukrepati. Vsako leto je civilizacija višje, divjine je manj in bližje smo času, ko je preprosto sploh ne bo več. Le v sterilnih fitnesih bomo lahko gledali dokumentarce o nekdanjih lepotah!

Pogrešam glasen glas svoje zveze »uporabnikov« narave nam v bran! Pri razpravah o novem zakonu o Triglavskem narodnem parku sem zaznal dva pola: na eni strani so nosilci gospodarskih interesov, ki neusmiljeno zahtevajo dostop do sedanje divjine zato, da bi s svojimi dejavnostmi ustvarjali dodano vrednost, na drugi strani pa zagrizeni naravovarstveniki, ki bi divjino najraje ogradili z visoko ograjo. Prvi bi gradili ceste, žičnice, hotele, gostilne in kaj vem, kakšne še atrakcije, s katerimi bi gostu »nekaj ponudili« (beri: »od njega izvlekli nekaj denarja«!), drugi pa bi ukinili sedanje planinske poti in zaprli večino območij za kakršen koli dostop.

V teh razpravah pogrešam nekoga, ki bi branil nas, ljubitelje gora, ki v njih iščemo moči za boljše življenje. Ohraniti želimo divjino, toda hkrati jo želimo tudi uživati. Pri tem znamo skrbeti zanjo, ne počnemo škodljivih reči, vemo, da jo moramo pustiti svojim otrokom tako, kot je. Zakaj se PZS glasneje ne oglasi v našem imenu? Zakaj se glasno in jasno ne postavi ob bok zagrizenim naravovarstvenikom, kadar je treba preprečiti prodor civilizacije v višine? In zakaj se ne postavi po robu taistim naravovarstvenikom, kadar predlagajo nesmiselne omejitve? Zakaj recimo nihče ne oporeka določilo sedanjega zakona, po katerem je prepovedano šotoriti v parku izven urejenih šotorišč? Že prav, da ni dovoljeno dopustniško kampiranje kjer koli, toda ta določba se da razlagati tudi kot prepoved bivakiranja v steni! Ali pa predlogu, da so v parku prepovedani vsi ekstremni športi, kar bi lahko pomenilo, da je prepovedan tudi alpinizem. Ali pa, da je prepovedano gibanje izven poti, kar pomeni, da je prepovedano tudi plezanje v Triglavski steni. Saj bi se to dalo v zakonu predpisati tudi bolj življenjsko, le nekdo mora to predlagati in utemeljiti. In to smo lahko le mi, planinci, in naša PZS v našem imenu.

Zapisal sem, da pogrešam glasen glas naše zveze. Vse premalo se njena stališča pojavljajo v medijih. Resda se kar naprej ponavljajo raznorazne proslave in obletnice z govori in podeljevanji priznanj, vendar so novice o tem zanimive zgolj za udeležence teh proslav. Resnično spoštovanje med novinarji in v javnosti si je treba priboriti z glasnim, kontroverznim in odločnim izražanjem trdnih stališč o konkretnih sedanjih problemih, še zlasti takih stališč, ki so v nasprotju s stališči trenutnih oblastnikov ali

zagovornikov drugačnih družbenih interesov. S tem bi se ugled in moč naše organizacije in vseh nas bistveno dvignila.

Planinska doktrina, vzgoja in storitve za člane

Poleg gorske divjine, planinskih poti in koč za obiskovanje gora potrebujemo tudi ustrezna znanja. Slišim in berem o številnih akcijah po društvih, o vodenih izletih, o planinskih inštruktorjih in vodnikih ter o vzgojni literaturi. V gorah srečujem mlajše in starejše skupine, ki jih zagnano vodijo formalni ali neformalni vodniki. Vse to je hvalevredno in je treba vzdrževati še naprej. Toda zdi se mi, da je morda premalo razvita ali pa premalo reklamirana, recimo temu »slovenska planinska doktrina« ali pa »slovenska planinska šola«. Tega sem se zavedel pred nekaj leti, ko sem v roko dobil prevod knjige Pita Schuberta o nevarnostih v gorah. Iz nje sem recimo izvedel, da je najlonski vozel, ki so me ga naučili kot mladega alpinista v sedemdesetih letih, nevaren in se zato danes ne uporablja več. Šele takrat mi je postalo jasno, zakaj mojih otrok v plezalskih šolah dvajset let kasneje tega vozla niso učili. Meni in tisočem podobnih starejših »mačkov«, ki smo kar naprej v hribih, pa tega nihče ni povedal! Danes se oprema in tehnika hoje po gorah tako hitro spreminjata, da smo uporabniki pravzaprav vedno bolj zmedeni. Zato bi bilo zelo koristno, če bi PZS redno, glasno in zanesljivo sporočala svoja stališča do novotarij, ki nam jih tako zagnano sporočajo prodajalci, ali pa prav tako odločno in glasno sporočala nova dognanja o spoznanjih, kot je omenjeni najlonski vozel.

Knjiga Pita Schuberta je name naredila velik vtis tudi zaradi v njej opisanega načina, kako so se v nemškem planinskem društvu lotili analize gorskih nesreč in na njeni podlagi preventive. Mislim, da je tega pri nas premalo. Nekdo (kdo drug kot pa nekdo pod kapo PZS!) bi moral sistematično spremljati in analizirati gorske nesreče pri nas in v tujini, ugotavljati vzroke zanje, predlagati ukrepe za njihovo odpravo in potem ustrezno usmerjati vzgojo in obveščanje članstva.

Ob omembi tujega planinskega društva se moram spovedati: poleg tega, da sem član PD Črnuče, sem član avstrijskega *Alpenvereina*! Nekaj let sem cincal, grizla me je vest, da izdajam domovino in slovenstvo, toda zmagala sta preračunljivost in razum. Za približno enako članarino, kot jo plačujem za članstvo v domačem planinskem društvu, sem tam bistveno bolj zavarovan. Za morebitno nesrečo doma to

niti ni problem, ker pa se rad potepam po gorah na vseh kontinentih, mi višji zavarovalni zneski veliko pomenijo. Slišim, da nas je takih preračunljivcev kar precej in da na račun Slovencev narašča število članov avstrijske zveze. Opazil sem celo, da so na svoji spletni strani besedilo prevedli v angleščino, tako da te še lažje pridobijo. Včlaniti se je bilo sila preprosto, malo sem klikal, po pošti dobil papirje, plačal prek spleta in to je bilo to. Za lokalno društvo pa se moram vsako zimo dogovarjati s prizadevnim tajnikom, kje in kdaj se bova dobila za izmenjavo denarja in znamkic. Zakaj ne bi mogla PZS v imenu vseh nas slovenskih gorskih potepuhov izposlovati enakih zavarovalnih pogojev, kot jih imajo Avstrijci? Ali pa celo boljše in njim »krasti« člane? In zakaj ne moremo tudi pri nas tako učinkovito olajšati naše članarinske administracije, kot jo imajo oni?

Pluralnost

Omemba nesreč v gorah me je pripeljala do teme, ki je enostavno ne razumem. Zakaj so reševalci zapustili PZS in ustanovili svojo zvezo? Sedaj pa isti fantje in dekleta pod novo kapo dobivajo denar za svoje početje iz istega vira in počnejo isto hvalevredno početje, kot so ga že prej! Nobenega racionalnega razloga ne morem najti za to, razlagam si ga lahko zgolj z neracionalno človeško nezmožnostjo ustre-

Savinja ☞ Matej Vranič

znega dogovora med vpletenimi. Ne vem in nočem vedeti, kdo je za to kriv, le vse skupaj je od daleč videti kot nepotrebna in škodljiva neumnost.

Skrbi pa me, da se ne bi kaka taka neumnost ponovila ali celo uničila zveze. V vrhovih organizacije sem že večkrat slišal, kako je težko dobiti ljudi, ki bi bili pripravljene delati v njej. Po drugi strani pa sem bil že sam povabljen na zagovor na predsedstvo UO PZS, ker sem razmišljal po svoje, malo drugače, kot pa je bila v tistem hipu usmeritev organizacije. Kaj pa, če je to glavni razlog, da zagnanci niso pripravljene delati v zvezi? Tudi zadnja epizoda o planincih-gornikih je podoben primer. Zakaj bi bili eni primerni, drugi pa ne? Moralo bi biti vendar ravno obratno. Na vsakem tečaju o delu skupin (*team building*) ti povedo, da so uspešne skupine vedno sestavljene iz ljudi z različnimi karakterji. Zveza, v kateri so planinci, gorniki, alpinisti, plezalci, turni smučarji in pohodniki, bo zagotovo močnejša in uspešnejša v izpolnjevanju skupnih ciljev, kot pa bi bila zveza recimo samih planincev. Uspešni posamezniki, tisti, ki so polni idej in energije in bi lahko povedli društvo ali zvezo naprej, imajo praviloma zahtevne značaje. Imajo svoj prav, agresivni so v svojih ambicijah in dejanjih in zato tudi naporni za tiste okoli sebe. Toda v uspešni organizaciji jim je treba pustiti prostor za uresničitev idej, jih modro združevati in iskati iste

cilje. Ne pa odganjati in pustiti blizu samo tiste, ki mislijo na en način. Pluralnost je nujna, enoumje zanesljivo ubija.

Založništvo in knjižnica

Proti koncu naj se dotaknem še dejavnosti, ki jo v PZS še najbolj poznam, založništva. Pri PZS imamo naš Planinski vestnik, Planinsko založbo, izdajamo Obvestila, imamo lično spletno stran, že leta izdajamo popularne planinske koledarje, pa še posamezne komisije občasno kaj same izdajo. Vsaka od teh dejavnosti pa je prepuščena drugi skupini ljudi. Vsaka se po svoje prebija za preživetje na odprtem trgu, ki je vsak dan bolj krut, medsebojnega sodelovanja skorajda ni. Vsi ugotavljamo, da imamo premalo (beri nič) profesionalne podpore. Z urejanjem vsebin se da ukvarjati v večernih urah, potem ko prideš iz službe, za tržni delež pa se tako ne da boriti. Zakaj se ne moremo organizirati in najti profesionalne rešitve, ki bi se za vse te dejavnosti agresivno borila za naročnike, oglaševalce, kupce, iskala najcenejše tiskarske storitve ipd.?

Naj dregnem še v staro bolečino, ki bo, kot kaže, to ostala do bridkega konca, ko bo fizično razpadla – planinsko knjižnico. Zadnja leta sploh ne slišim več niti o poskusih, da bi jo rešili. Kolikor vem, se enkrat na teden za dve uri odprejo vrata, za katerimi so v sejni sobi kupi starih knjig, in planinci lahko takrat na zgodovinski način z brskanjem po kartončkih ali iskanjem po policah poiščemo, ali je tam morda kaj koristnega za nas. Danes, ko lahko kadar koli z domačega računalnika v eni minuti pridemo do tako rekoč katere koli informacije o čemer koli na svetu! Danes, ko so vse slovenske knjižnice del moderne informacijske dobe in se lahko tudi po njihovih katalogih brska od doma! Zakaj ne rešimo tega, kar tam v kotu sejne sobe še imamo, in tega na kakršen koli način vključimo v moderno dobo? Sploh pa si ne upam vprašati, ali se in kako se fond te knjižnice sploh dopolnjuje! Žal sem se naučil, da kakih novih knjig tam nima smisla iskati, tja se splača iti kvečjemu po kak prastar Vestnik.

....

Nasul sem soli na vrsto odprtih ran, postavil vrsto zoprnih in neumnih vprašanj ... Vse pa zato, da jih ne pozabimo in da skupaj poiščemo dobre odgovore. Da bomo še bolj uživali v gorah! ◉

